

контроль з боку держави у сфері незаконного обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів, сумарна кількість вчинених таких правопорушень становить неймовірну небезпеку для самої держави і суспільства, прав і свобод громадян, а це, в свою чергу, відображає необхідність швидкого та рішучого реагування на такі протиправні прояви з боку держави.

Література:

1. Про стандартизацію: Закон України від 05.06.2014 р. No 1315-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення: 20.10.2019).

2. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів та пального: Закон України від 25 квітня 2018 року No 481/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/481/95-%D0%B2%D1%80>.

3. Задохайло Д. В. Правові засади формування та реалізації економічної політики держави: автореф... дис. д-ра юрид. Наук. 12.00.04. Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Харків, 2013. С. 38.

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: Закон України від 28 грудня 2014 р. No 71-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/71-19>.

5. Деткова Л. А. Деякі питання державного регулювання виробництва та обігу алкогольних напоїв і тютюнових виробів в Україні. Актуальні проблеми держави і права. 2005. С. 295–299. URL: <http://www.apdp.in.ua/v24/44.pdf>.

ФУНКЦІЇ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ПІЛЬГОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Гончарова Ю. Ю.,

аспірант кафедри фінансового права

Навчально-наукового інституту права

Університету державної фіскальної служби України

м. Ірпінь, Київська область, Україна

Функції податкових пільг не можливо дослідити без детального аналізу функцій податків, які еволюціонували і трансформувалися разом з розвитком податкової системи України в цілому.

Проаналізувавши публікації науковців, практиків-правознавців, економістів та фахівців в сфері фінансового права, можна виділити такі

основні функції податків як фіскальна, регулятивна та розподільча. Також виокремлюють економічну, соціальну, стимулюючу та контрольну. При цьому існують позиції, які ґрунтуються на змішуванні і недостатньо чіткому визначенні змісту функцій податків.

Підходи до виокремлення як окремих груп функцій податків, так і податкових пільг залежать від історичного етапу розвитку суспільних відносин та, зокрема, рівня розвитку держави, оскільки наявність податкової системи є однією з ознак державності.

Фіскальна функція податків в історичній ретроспективі є заголовною, спрямованою на формування державного бюджету в площині функцій держави. Наприклад, О.В. Атаманчук, підсумовуючи визначення сутності податків, вважає, що всі вони без винятку підкреслюють їх головне призначення – мобілізацію фінансових ресурсів, акцентуючи таким чином увагу на фіскальній функції податків та їх фіскальному потенціалі. Рівень фіскальності податків має визначатись обсягом дохідної частини бюджету країни, який повинен бути достатнім для виконання визначених законодавством функцій держави [1, с. 26]. На сьогоднішній день ця функція залишається домінантною в Україні.

Аналіз функцій податків необхідний для того, щоб краще зрозуміти сутність функцій податкових пільг, оскільки податкові пільги є факультативною ознакою податків, виходячи з положень статті 7 Податкового кодексу України [2].

У сучасній науковій літературі, на жаль, мало приділено уваги аналізу функцій саме податкових пільг. Вчені-правознавці у переважній більшості розглядають стимулюючу функцію податків, яка реалізується у формі податкових пільг. Так, В.І. Лісняк наводить аналіз стимулюючої функції податків, надаючи їй виняткового значення як інструменту впливу на економіку, особливо у рамках світової глобалізації. При цьому автор зазначає, що деякі науковці виокремлюють стимулюючу функцію як додаткову, або таку, яка є похідною від регуляторної, а деякі вчені виділяють її окрему функцію, більш того як основну [3, с. 19]. І.Н. Рикова та В.С. Уткін висвітлюють як основні дві функції податкових пільг – компенсаційну та стимулюючу. При цьому під компенсаційною функцією розуміється створення рівних можливостей для суб'єктів оподаткування при наявності нерівних зовнішніх та внутрішніх факторів, а під стимулюючою – вплив на розвиток окремих видів діяльності за допомогою створення для них сприятливих умов [4, с. 34].

Отже, стимулююча функція притаманна по своїй правовій природі як податкам, так і податковим пільгам та безпосередньо пов'язана з регулюючою функцією, яка є інструментом впливу на суспільні відносини. При цьому В.І. Лісняк висловлює таку думку: якщо умовно спростити цю схему реалізації функцій податків, то їх регуляторна

функція виражає регулювання правовим механізмом суспільних відносин, а стимулююча функція крізь призму правового впливу уособлює стимулювання податком економіки й соціально-економічної сфери [3, с. 20]. Для більшої деталізації функцій податкових пільг, на мою думку, доцільно розглядати їх крізь призму їх класифікації. У науковій доповіді «Теоретико-прикладні аспекти інвентаризації податкових пільг, передбачених українським законодавством», податкові пільги класифіковані за ознаками їх відповідності цілям економічної політики держави [5, с. 38].

Аналіз вищенаведеного дає підстави запропонувати, крім вищеназваних, такі функції податкових пільг:

– інвестиційну та інноваційну, які спрямовані на стимулювання розвитку нової підприємницької діяльності або запровадження інноваційних технологій, вироблення новітніх товарів та надання сучасних послуг;

– відновлювальну, спрямовану на відновлення платоспроможності боржника або усунення наслідків руйнування виробництва з будь-яких причин;

– протекціоністську, метою якої є торговельний захист виробників. Такий захист має відбуватись лише у рамках міжнародних зобов'язань України, зокрема, які виходять з членства України в СОТ;

– соціальну, яка, з одного боку може бути спрямована на відновлення соціальної справедливості або захист окремих верств населення, а з іншого – для підтримання населення під час, наприклад, пандемії COVID-19.

Запропонований перелік ґрунтується на правовій та економічній цілях податкових пільг та є важливим при розробленні державної політики у цій сфері. Такий підхід має стати ефективним механізмом стимулювання розвитку економіки, зайнятості населення та реагування на сучасні виклики.

Література:

1. Атаманчук О. В. Регулююча функція податків та регуляторний потенціал податкової системи. *Економіка та держава*. 2008. № 10. С. 26–29.

2. Податковий кодекс України : Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 17.05.2021).

3. Лісняк В. І. Стимулююча функція як самостійний напрям призначення та впливу податків. *Право та державне управління*. 2015. № 4 (21). С. 18–21.

4. Рыкова И. Н., Уткин В. С. Оценка эффективности налоговых льгот: систематизация инвестиционных проектов и мер поддержки. *Финансовый журнал*. 2013. № 4. С. 31–38.

5. Теоретико-прикладні аспекти інвентаризації податкових пільг, передбачених українським законодавством / Д. М. Серебрянський та ін.; за керів. М. В. Кармаліти. Ірпінь : НДІ фінансового права, 2013. 60 с.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Гриценко М. О., Кондраненкова І. К.

студентки Навчального-наукового інституту права

Науковий керівник: Аністратенко Ю. І.

доктор юридичних наук, доцент кафедри фінансового права

Університету державної фіскальної служби України

м. Ірпінь, Київська область, Україна

На сьогоднішній день економіка в Україні має великий потенціал розвитку та зростання. Створюючи нові робочі місця і поглинаючи надлишкову робочу силу, малий бізнес здатний вирішити проблему з офіційною зайнятістю населення, що досі залишається актуальною для нашої держави. Створення великої кількості малих підприємств дає поштовх розвитку регіональної економіки. Розвиток здійснюється як через конкуренцію малих підприємств між собою, так і з суб'єктами середнього та великого бізнесу.

Аналіз стану малого бізнесу в Україні свідчить про те, що подальший його розвиток є неможливим без активного втручання держави. Тому для України наразі особливо актуальними є розробка та реалізація обґрунтованої та ефективної державної політики підтримки розвитку малого бізнесу, в першу чергу це стосується реформування системи оподаткування малих підприємств з метою створення сприятливих умов для розширення бізнесу.

Вивчення досвіду державної підтримки малого підприємництва в розвинутих країнах свідчить, що сприяння його розвитку можливе лише шляхом поєднання та узгодження різних форм, методів, засобів регулювання і підтримки. Такими методами можуть бути: сприяння розвитку кредитних відносин між малим бізнесом та комерційними банками, реалізація державних програм розвитку малого бізнесу, створення системи державних замовлень тощо. Проте одним з основних